

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mesečno Lir 18.—
za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Ju-
tro« Lir 36.50.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Bombardiranje sovražnih kolon in zbirališč

Uspešno delovanje letalstva Osi — V Cirenajki aktivnost prednjih čet — Devet sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 1. decembra naslednje 920. vojno poročilo:

Na front, v Cirenajki delavnost prednjih čet. Naša letala so bombardirala v predpuščavskem pasu zbiranje sovražnih avtomobilnih sredstev. Nemški lovci so na tleh razbili dve sovražni letali. Osebnostne enote so ob podpori letalstva delovale proti premikajočim se angloameriškim silam v področju Tunisa. Nekoliko ujetnikov je ostalo v naših rokah. Italijanski in nemški lovci so v boju zbili 5 britanskih letal.

Političar nad Pa.ermo. Gelo in Vito (Trapani) so povzročili samo lahko škodo. Protiletalske baterije so zadele dve letali, od katerih se je eno zrušilo v morje, drugo pa v ribnik pri Bivieri. Ujetih je bilo pet mož pesake.

Pri zadnjem bombardiranju Torina in okolice znašajo žrtve 14 mrtvih in 8 ranjenih.

S svojega pola se ni vrnil na oporišče en pomožni hidroplan.

Imena voditeljev posadk torpednih letal, o katerih je bilo govora pri napadu na konvoj v alžirskih vodah v poročilu št. 918, so naslednja: kapitan Giulio Marini, poročnik Vezio Terzi, poročnik Francesco Di Bella, poročnik Ferruccio Lo Prieno, poročnik Giuseppe Torretta, podporočnik Carlo Pfister, podporočnik Antonio Virdis, podporočnik Martino Eicher in podporočnik Mario Panagini.

Vladarica na obisku pri hrabrih ranjencih

Rim, 30. nov. s. Tudi danes dopoldne je Nj. Vel. Kraljica in Cesarica napravila dolga obiska v bolnišnici Italijanskega Rdečega križa, ki nosi njeno višje ime. Po poklonitvi vodilnega in pomožnega osebja se

je Kraljica in Cesarica podala v oddelke, kjer so oficirji in kjer je v vsakim posebej v svoji materinski skrbi spregovorila nekaj besed tolažbe. Vzhajena vladarica je nato obiskala še nekatere izmed dvoran, kjer leže vojaki in kjer se je prav tako prisrčno zadržala v razgovoru s hrabriimi bolniki. Ko se je še poučila o poslovanju raznih služb, je Nj. Vel. Kraljica in Cesarica zapustila bolnišnico ob udanih izrazih spoštovanja.

Nova viteza Savojskega reda

Rim, 30. nov. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je na Ducejev predlog imenoval za viteza Savojskega reda letalskega brigadnega generala Enrica Pezzia in polkovnika pilota Ranieria Cupria, to pa za izredne zasluge, ki sta si jih oba pridobila v sedanjí vojni.

Tajnik Stranke v Turinu

Poklonil se je žrtvam barbarskega angleškega napada ter izročil Ducejeve pozdrave ranjencem

Turin, 30. nov. s. Tajnik Narodne fašistične stranke je v noči na 30. novembra prispel v Turin v spremstvu podtajnika GUF-a nacionalnega svetnika D'Este. Sprejel ga je zvezni tajnik, ki mu je takoj poročal vse podrobnosti o delu turinskega fašista na korist ponesrečencev zaradi sovražnih letalskih napadov. Tajnik Stranke Ekse, Vidussoni je izrazil željo, da b. družina žrtve izročil Ducejevo soznanje, ranjencem pa njegov pozdrav in vzpodbudne besede. Z zadovoljstvom je vzel na znanje vedro odločitev, s katero je turinsko prebivalstvo odgovorilo na divje angleške napade, in je podal nekaj navodil glede poglabitve obsežnega podpornega dela. Med sovražnim letalskim napadom se je tajnik Stranke podal na prefekturo, kjer je ugotovil redno poslovanje organov za obrambo mesta in pomoč poškodovancem. Po končanem alarmu se je Vidussoni z zveznim tajnikom in člani obeh direktorijev podal na prizadete kraje, kjer se je osebno zanimal za prvo nujno pomoč.

Danes dopoldne je tajnik Stranke v spremstvu podtajnika GUF-a, prefekta in zveznega tajnika ter drugih zveznih oblastj in hierarhov izvršil podoben obisk po mestu ter se preprčal o obsežnosti škode, povzročene zaradi sovražnih letalskih napadov. Predvsem se je globoko poklonil padlim, nakar je v mestnih bolnišnicah izrekel tople Ducejeve pozdrave ranjencem, ki so se tja zatekli. Ogledujoč si ranejske skupine Stranke na področjih, ki so bila posebno prizadeta, je ugotovil tovaršijsko vzajemnost, s katero Stranka po svoji razsežni organizaciji nudi takojšnjo

pomoč ponesrečencem. V teku raznih obiskov se je Aldo Vidussoni še prav poseben zadržal v družinah ponesrečencev, za katere je imel polno izrazov simpatij in tolažbe. Kasneje je tajnik Stranke dospel v mestni okraj Nchehno, kjer si je ogledal ostanke sovražnega štirimotornega letala, ki je bilo ponoči sestreljeno.

Popoldne je imel Ekse, Vidussoni v Lik-torskem domu poročilo članom zveznega direktorija in turinskega fašista ter je pohvalil zveznega tajnika in njegove sodelavce za njihovo takojšnjo akcijo o korist ponesrečencem. Vidussoni je še posebej poudaril, da je treba v težkih časih delati z vso odločnostjo in b. na višini postavljene naloge. To je lahko izvršiti narodu, kakršni je italijanski, ki ima na čelu svojega Benita Mussolinija, ki je bil in je tipični primer italijanskega herojstva. Tajnik Stranke je zaključil svoje poročilo s pozdravom Duceju, ki so se mu navdušeno odzvali vsi navzoči hierarhi.

Poročilo političnim hierarhom v Tripolitaniji

Tripolis, 1. dec. V atmosfer največjega navdušenja je zvezni tajnik v Tripolisu podal poročilo političnim hierarhom pokrajine v navzočnosti inspektorja Stranke za Libijo in tripolitanskega prefekta. Poročilo je na zgovoren način potrdilo neizčrpno vero Italijanov Čeirte obale v končno zmago ter njih trdno voljo, da vztrajajo do zmage. Poročilo se je zaključilo s pozdravom Duceju in s spominsko mislijo na Oborožene sile.

Junaški podvigi italijanskega letalstva v Rusiji in Alžiru

Bombniki neprestano napadajo sovražne postojanke v Alžiru

S fronte ob Donu, 1. dec. s. Eden posebnih dopisnikov agencije Stefani poroča: Občuten mraz, ki je nenadoma nastal na vzhodni fronti in ki ga je še poostil veter, brije preko obširnih ukrajinskih ravnin, ni v ničemer zmanjšal učinkovitosti delavnosti naših letalskih oddelkov. Ukrepki zoper neprijetnosti nizkih temperatur so bili izvršeni že pred časom. Vsaka eskadrila je imela pripravljene svoje peči za gretje olja in vode, ki ju potrebujejo letala. Takisto je preskrbljeno za grelce, ki dajejo vroč zrak, da se razgreje motor.

Ko je nekoga jutro padlo živo srebro na 20. pod ničlo, so letala k. j. v tem obdobju na svoj posol. Pri tem je treba prenehati razne težave. Zdalj motorji ne delujejo zaradi hudega mraza, zdaj zopet grelci ne morejo iz svojih shramb, ker so sami zamrzli, zdaj so zopet težave s fotografskimi aparati, ki so med izvidniškim poletom neuporabni. Tako je nešteto nevarnosti, kajti celo priprave na krovu zaradi hudega mraza ne kažejo vedno prav. Pošta na letala, ki tvorijo zvezo med posameznimi oddelki fronte ter prevažajo preko

ogromnih razdalj ljudi in material, postaja vedno redno.

Lovci, ki jim je poverjena zaščita fronte, morajo biti pripravljeni za polet v najkrajšem času. Izvidniki, ki dan za dnem nadzorujejo razne oddelke fronte, vrše svoje delo brez prekinitev in opazujejo in fotografirajo bodisi sovražne položaje ali pa dovodne zveze v ozadju. To delo zahteva mnogo truda, osobito v tem hudem mrazu. Iznajdljivi in prilagodljivi duh italijanskih letalcev premaguje vse te težave in delovanje italijanskih letalskih oddelkov je vedno brezhibno. V zadnjih dneh so oddelki lovcev začeli svojo napadalno delavnost tudi na tej fronti. Metali so rušilne bombe na sovražne cilje iz zelo majhne višine. Razne sovražne utrdbe na Donu so bile napadene v strmoglavnem poletu od lovskih izvidnic. Naši oglašovalci na kopni na desnem bregu reke so ugotovili razrušitev treh boljševiških utrd.

Operacijsko področje, 30. nov. s. Preteklo noč so težki bombniki dolgega akcijskega radija v zaporednih valovih napadli številna letališča v Alžiru. Zadelo so letalska

Uspehi nemških pomorskih in letalskih sil v novembru 166 sovražnih ladij z 1.035.200 tonami

Najvišji mesečni rezultat v tej vojni — Največji uspeh so dosegle tudi podmornice — Izgube sovjetskega brodogoja niso vštete

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 1. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje posebno poročilo:

Nemške letalske in mornariške enote so v novembru potopile skupno 166 sovražnih ladij s skupno 1.035.200 br. tonami. Uspeh meseca septembra 1942 je bil s tem za 23.500 ton prekošen. S tem je dosežen doslej največji rezultat v tej vojni.

Podmornice so uničile od tega v severnem in južnem Atlantiku, v Severnem morju, v obrobju Indijskega oceana in pred obalami severne Francoske Afrike 149 sovražnih trgovskih in transportnih ladij s skupno 955.200 tonami. Nemški brzi čolni so v Severnem morju in v Rokavskem prelivu potopili 8 ladij z 20.000 br. tonami. Oddelki bojnega letalstva so potopili 9 trgovskih ladij s 60.000 br. tonami. Težko poškodovanih, in sicer tako, da je večje število izmed njih mogoče smatrati kot popolnoma izgubljene, je bilo od podmornic nadaljnjih 30 ladij, od letalstva pa 72 ladij. Pod največjimi vremenskimi in bojnimi pogoji so nemške podmornice potopile v novembru največjo množino sovražnega ladjevja v tej vojni, ki uspeh, dosežen

v septembru, prelazila za okoli 200.000 br. ton.

Izmed sovražnih vojnih ladij so nemške podmornice v novembru potopile 3 križarke, 6 rušilcev, 2 korvete in 1 podmornico. Poškodovale so s torpedi 1 nosilko letal, 2 križarki, 3 rušilce in več stražnih ladij. Letalstvo je potopilo 1 sovražno podmornico in 1 manjšo enoto. Poleg tega so bile poškodovane 1 oklopna ali težka križarka, 4 nosilke letal in 28 križark, rušilcev in manjših ladij, deloma s ponovnimi zadetki.

V teh številkah težke izgube sovjetskega trgovskega in transportnega brodogoja niso vštete. Letalstvo je v novembru v Črnem morju, Kaspiškem morju, na dolnji Volgi in na Ladoškem jezeru potopilo 19 sovjetskih transportnih ladij, vlačilcev in drugih ladij razne velikosti, med njimi 2 petrolejske ladije. 26 sovjetskih preskrbovalnih ladij je bilo poškodovanih. V letalskih operacijah velikega obsega je bila potopljena 1 sovjetska topničarka, 2 topničarki, 1 protiletalska ladja in 2 brzi čolni pa so bili poškodovani.

Te akcije so učinkovito podpirale letalske eskadrile, dodeljene vojski. V odseku Toropoc in na jugozapadu Kalinina je sovražnik pretrpel v zadnjih dneh spet posebno težke izgube. Po zadnjih vestih, ki so prišle noč, so boljševiki pustili na bojišču razen množice mrtvih tudi 105 udarnih voz. Nadaljnjih 30 oklopnih voz je poškodovanih in izločenih iz boja, ki se je vršil na jugovzhodu Ilmenskega jezera, kjer so boljševiki opetovano hoteli prodreti ter uporabili v ta namen ogromne sile. V tem odseku je letalstvo uničilo skladišče municije in pogonskega goriva.

Odlikovanje generala Ramckeja

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 1. dec. s. Hitler je večeraj sprejel v svojem glavnem stanu poveljnika padalske brigade generala majorja Bernharda Ramckeja in mu izročil odlikovanje hrastovega lista na viteškem železnem križu. Ramcke je podal Hitlerju poročilo o dirnem podjetju, o katerem je nemško vrhovno poveljstvo poročalo v svojem poročilu z dne 9. novembra t. l. ko so oddelki nemškega ekspedicijskega zbora v Afriki pod poveljstvom generala Ramckeja bili odtrgani od zvez s svojimi četami zaradi akcije neke angleške motorizirane kolone. Stalno borec se dolge dneve preko pušave, so se formacije generala Ramckeja prebile in dosegle zaščitnice maršala Rommela, medtem ko so na svojem pohodu osvojile tudi italijanske formacije, ki so bile prav tako osamljene.

Hitler je nadalje sprejel poveljnika neke skupne napadalnih letal kapitana Heinricha Schweinckerta, kateremu je izročil odlikovanje hrastovega lista na viteškem železnem križu, s katerim ga je odhvaloval 30. oktobra t. l. zaradi njegove velike požrtvovalnosti in prav posebne hrabrosti.

Finski odsek

Helsinki, 30. nov. s. Finsko vrhovno povelje to poroča: Po 24 urah popolnega miru, se je danes obnovilo delovanje patrulj na obeh straneh na bojišču ob Karelski ožini. Na srednjem odseku bojišča ob ožini Aunus je finska pehota v krepkem protinapadu poglala nazaj sovjetski oddelci, ki je vdrl v finske postojanke. Na bojišču Vzhodne Karelije na južnem odseku, življenjsko ogrojeni pehote z obeh strani. Na severnem odseku istega bojišča pa je fin ka pehota zavrnila tri zaporedne napade, ki so jih Sovjeti izvršili preko zamrznjenega jezera.

Ves madžarski narod v borbi proti boljševizmu

Budimpešta, 1. dec. s. Propagandni minister Antal se je udeležil pokrajinskega sestanka bivših bojevnikov v Jassyju. Ob navdušenih manifestacijah navzočih je propagandni minister v svojem govoru pohvalil patriotsko zadržanje bivših madžarskih bojevnikov in nato poudaril, da se vojne, proti boljševizmu udeležuje ves madžarski narod. Dejstvo je, da se te vojne, ki se vodi za obrambo madžarskega narodnega obstoja udeležujejo ne le vojaki, temveč tudi vse ostalo prebivalstvo, ki s pomosom in disciplinirano prenaša vse potrebne žrtve. S pogumom in neporušno vero v zmago, je zaključil Antal med navdušenim odobravanjem navzočih. Se bo madžarski narod še nadalje bori na strani zaveznikov do popolnega uničenja boljševizma.

Nemški in zavezniški protiukrepi so vedno bolj učinkoviti Silovite sovjetske izgube na ljudeh in materialu

Berlin, 30. nov. s. Obrambni ukrepi nemških in zavezniških čet postajajo tako na srednjem kakor na južnem odseku vedno učinkovitejši. Sovražnik še vedno besno napada, toda vsi njegovi napadi so sistematično odbiti. Številka uničenih tankov v srednjem odseku je zelo značilna. Ofenzivna med Toropcem in Kalininom je boljševiki stala kakih 500 oklopnih vozil. Ako k tem dodamo še one tanke, ki so bili onesposobljeni za boj v področju Ilmenskega jezera, v odseku ob Donu in Volgi ter na Kavkazu, se dvigne število uničenih sovražnih oklopnih voz na 1000.

Ta številka zgornjo poudarja silovite izgube na vojnem materialu, ki so jih Stalinske vojske utrpeli v kratkem razdobju nekoliko dni. Še težje morajo biti izgube na ljudeh, zlasti na srednjem odseku, kjer so boljševiške množice od prvega trenutka dalje naletele na silovit odpor. Moskva priznava v svojih vojnih poročilih zadnjih 24 ur, da so Nemci povzeli mnogo protinapadov v Donovem kolenu, na jugozapadu Stalingrada in v področju Rževa. Pri tem seveda zagotavlja, da so bili vsi ti nemški napadi brezuspešni in da Nemcem baje ni uspelo ustaviti ofenzivne rdeče vojske.

Berlinski merodajni krogi se vprašujejo, zakaj je sovjetsko vrhovno poveljstvo ravno od večeraj naprej nekoliko previdnejše v poročanju o poteku raznih ofenziv. Tudi številka ujetnikov in ostalega vojnega plena je postala razmeroma zelo skromna in sama »Pravda« je opustila rožnate napovedi o bodočem poteku bojev. V Moskvi so očitno razumeli, da nemške in zavezniške čete nimajo namena postopati po

načrtih, o katerih je večeraj govoril Churchill, ter tako opravičiti pregledneje čestitke, ki sta si jih izmenjala Stalin in predsednik britanske vlade. Brzjavke o »odločilnih zmagah« v Afriki in v Rusiji so prišle v London, odnosno v Moskvo šele večeraj in njihovo besedilo še ni bilo objavljeno.

Reuter zagotavlja, da je na naslov rdečega diktatorja prišla zelo topla poslanica, dočim nevtralnimi opazovalci v Londonu pravijo, da je Stalin sicer izrazil svoje čestitke in zahvalo Churchillu zaradi otvoritve bojev v Afriki in zaradi doseženih »uspehov«, pri tem pa je naglasil, da še vedno obstoji prečica in stvarna potreba otvoritve druge fronte na evropski celinii. Takisto je silno potrebno, da se z vojnimi materialom Anglije in Amerike zamaže zdajajoče vrzeli, ki so jih napravili v sovjetskih vrstah nemški in zavezniški protiukrepi. (>Piccolo<)

Parlamentarne volitve v Turčiji

Ankara, 29. nov. s. Sedanji turški zbornici bo potekala doba v prihodnjem juniju. Ker pa b. moral v tistem mesecu predložiti nove državne proračune, trdijo v nekaterih političnih krogih, da se bo zbornica razpustila že v decembru in bo tako dežela imela priliko izvoliti takoj nove poslance, ki jim bo na ta način mogoče predebatirati proračun prihodnjega leta. V političnih krogih pa trdijo, da bi se hotela turška vlada spričo razvoja mednarodnega položaja izogniti temu, da bi se splošne volitve izvršile v poletju.

Dve pomembni znanstveni manifestaciji v Nemčiji

Berlin, 30. nov. s. V Lipskem se je to dni zaključil Goethejev teden s prireditvami, ki so obsegale razna predavanja o delih velikega nemškega pesnika s posebnim oziranjem na njegove znanstvene teorije na raznih znanstvenih področjih, kakor na primer na področju vremenoslovja, anatomije, umetnosti itd. Predavanja anatomia profesorja Clara o Goethejevih teorijah v zgodovini sodobnega razvoja je vzbudilo posebno pozornost, ker je prikazalo Goetheja kot začetnika teorije oblike in znanosti zakonov, izražene po obliki in razvoju živih bitij, teorije, ki ji je Goethe sam vedno znanstveni naziv morfologija. Tako se nam tudi na tem področju odkriva vsa velika Goethejeva osebnost kot znanstvenega duha, ki odkriva nova pota in zapuščajo človeštvu veliko znanstveno dediščino, ki se še vedno s spoštovanjem čuva.

Druga znanstvena manifestacija, ki je obrnila nase pozornost znanstvenih krogov, je bil znanstveni teden v Halleju, med katerim so govorili najboljši znanstveniki v pravnih, ki se tičejo Anglije s posebnim oziranjem na načela in probleme angleške filozofske in politične miselnosti. Dr. Metz z vseučilišča v Freiburgu je v svojem predavanju postavil antitezo Angliji, ki je osvojila nemško realistično filozofijo, zlasti Kantovo in Heglovo, iz katere je črpala velike pobude svoje filozofske misli in ki se kaže med drugim v delovanju angleških politikov, kakor so bili Asquith, Grey, Milner in drugi, medtem ko smo danes priča popolnemu razvrednotenju nemške filozofije zlasti Heglovo, in to iz povsem političnih razlogov, ker se povsem samovoljno ustvarja odnos vzroka in učinka med to filozofijo in nemško politiko, ki jo Anglija

Kongres mednarodne filmske zbornice

Budimpešta, 30. nov. s. Madžarski prosvetni minister je otvoril danes v veliki dvorani Vigado izredno zasedanje generalnega sveta mednarodne filmske zbornice in je ob tej priliki imel govor, v katerem je opozoril na pomen sestanka ter na uspešno sodelovanje med državami, ki so zastopane v zbornici. Okrog 130 opuslancev teh držav, med katerimi je tudi 18 italijanskih predstavnikov na čelu z generalnim direktorjem kinematografskega oddelka pri ministrstvu za narodno kulturo dr. Monaca, je izvolilo za predsednika izrednega zasedanja madžarskega državnega podtajnika v prosvetnem ministrstvu barona Lassica.

Z zborovanja so bile poslano ulastne brozjavke regentu Horthyju, propagandnemu ministru dr. Gogbelsu in predsedniku mednarodne filmske zbornice grofu Volpiju. Generalni tajnik zbornice je nato med splošno pozornostjo čital svoje poročilo o delovanju mednarodne filmske zbornice in je pri tem orisal evropsko kinematografsko proizvodnjo, katere umetniška, kulturna in moralna raven je nedvomno višja od ameriške kinematografske proizvodnje. Delo generalnega sveta mednarodne filmske zbornice bo trajalo do 4. decembra.

Nagrada ob priliki rojstva dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Grkiš Jožetu in Mariji iz Bušnje vasi 45, občina Metlika - okolica ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku L. 600.

Izmena nadzorovalca železničarskih združb

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino upošteva, da fašisti Cezar Guglielmotti ne biva stalno v Ljubljani in zato ne more opravljati poslov odposlanca Visokega komisarja glede nadziranja železničarskih združb, ki niso spojene v Društvo železničarjev Ljubljanske pokrajine, odloča:

1. Namesto fašista Cezarja Guglielmottija se imenuje za odposlanca Visokega komisarja za nadzorovanje naslednjih združb:

1. Cooperativa economica generale tra ferrovieri della provincia di Lubiana - Splošna gospodarska zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruga z o. j.;

2. Cooperativa per la costruzione di case e per il credito tra ferrovieri della provincia di Lubiana c. r. a. g. l. - Stavbna in kreditna zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruga z o. j.;

3. Cooperativa di credito fra ferrovieri della provincia di Lubiana c. r. a. g. l. - Kreditna zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruga z o. j.;

4. Cooperativa di consumo fra ferrovieri della provincia di Lubiana c. r. a. g. l. - Nabavljalna zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruga z o. j.;

5. Cooperativa per l'apicoltura fra ferrovieri della provincia di Lubiana c. r. a. g. l. - Čebelarica zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine z o. j.;

6. «Domus» Associazione fra ferrovieri della provincia di Lubiana - «Dom» društvo železničarjev Ljubljanske pokrajine;

7. Associazione di sussidio tra ferrovieri in servizio ed in pensione della provincia di Lubiana - Podporno društvo službovalcev in upokojenih železničarjev Ljubljanske pokrajine;

8. Biblioteca ferroviaria di Novo mesto - Železničarska knjižnica v Novem mestu, fašisti Septimij Bonetti s področjem po členih 3. in 4. naredbe z dne 18. novembra 1941-XX, št. 157.

Ta odločba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 26. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emilio Graziosi

Izmena izrednega komisarja pri Rdečem križu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI, št. 291, in glede na dejstvo, da je izredni komisar pri Rdečem križu v Ljubljani major Anton De Nakich, ki je bil imenovan z odločbo z dne 6. februarja 1942-XX, št. 12, že daljši čas bolan in so mora nadomestiti, odloča:

Na mesto zaradi bolezni odsotnega majorja De Nakicha se imenuje za komisarja pri Rdečem križu v Ljubljani prvi kapetan zdravnik Italijanskega Rdečega križa dr. Franc Bucceri.

Ta odločba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 26. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emilio Graziosi

Delitev marmelade

V mesecu decembru bo dobila marmelado v mestu Ljubljani samo mladina do 18. leta in sicer po 1 kg na osebo na odrezek »S« dodatne živilske nakaznice »GMabc«.

Delitev fižola za mesec december

V mesecu decembru bodo dobili ljubljanski potrošniki pri svojih trgovcih po 1 kg fižola na odrezek »H« decembrske živilske nakaznice.

Delitev jaje

Te dni bodo razdeljene prebivalstvu mesta Ljubljane naslednje količine jaje:

1. otrokom do 3. leta po 3 jajca,

2. mladini od 3. do 18. leta po 2 jajci in 3. vsem ostalim osebam po 1 jajce.

Jajca bodo dobili potrošniki:

a) proti predložitvi nabavne knjižice za meso po 1 jajce na vsako osebo;

b) na odrezek »R« nove dodatne decembrske živilske nakaznice »GMd«, ki jo ima mladina do 18. leta po 1 jajce in c) na odrezek »Ke« iste nakaznice, katerega pa imajo samo otroci do 3. leta, po 1 jajce.

Potrošniki bodo dobili jajca po naslednjem razporedu:

1. pri trdkih F. Nikelsbacher, Pražakova ulica: 2. in 3. dec. potrošniki z začetno črko P

4. in 5. decembra s črko R

7. decembra s črko S in 8. decembra s črko T in U

10. in 11. decembra s črko V—Z.

477 smrtnih žrtev požara v bostonskem gledališču

Buenos Aires, 30. nov. s. Znanje so nekatere nadaljnje podrobnosti o tragičnem požaru, ki je nastal v gledališču »Cocacant Grove« v Bostonu. Po ugotovitvah preiskave se zdi ugotovljeno, da je požar povzročila neka plesalka, ki je v svoji nepazljivosti vrnila ogorek cigarete na stare kulise na odru. Nadaljujejo se očistevalna dela v ruševinah pri čemer so zaposleni ognjegašci in delavci. Ugotavljanje žrtev se zelo težko razvija, kajti mnoga trupla so v obupnem stanju, nekatera pa popolnoma zgozlenala. Pri vratih, ki o z odra vodila v dvorano, so našli trupla kakih 15 oseb, ki so se tam zbrale v upanju, da se bodo rešile. Število mrtvih se je dvignilo na 477. Mnogi izmed ranjenih in opečenih se bore s smrtjo.

Gospodarstvo

Omejitev proizvodnje in prodaje steklenega in keramičnega blaga

Smatrajoč za potrebno, da se omejita proizvodnja in prodaja steklenega in keramičnega blaga, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednjo naredbo s predpisi za proizvodnjo in prodajo steklenega in keramičnega blaga, ki je bila objavljena v »Službenem listu« 28. novembra in je stopila v veljavo na dan po objavi.

Prepovedujeta se proizvodnja in prodaja občinstvu steklenega in keramičnega blaga, ki ni obseženo v naslednjem seznamu:

1. injekcijske fiole; 2. fiole in cevke za tablete; 3. termometri, retorte, stekleni in keramični predmeti za znanstvene laboratorije; 4. steklene tkanine; 5. opletenke in steklenice; 6. steklo za svetilnike; 7. valjci za svetila in za ojenke in petrolejke; 8. buče, nastavki in opore za električne svetilke in radio cevke; 9. fotografske plošče; 10. buče za ribiške svetilke; 11. plošče iz stekla za razprševanje pri signalizaciji; 12. optična in poloptična stekla; 13. stekla za ure; 14. stekleni in porcelanasti izolatorji; 15. steklati (izolacijska tvarina); 16. zdravstveni in higienski predmeti iz stekla in keramike, ki posamično niso nad 50 kg težki; 17. kemični peščenjak; 18. peščenjak za odtokne naprave in vode; 19. brusilni prah; 20. tipizirani stekleni in keramični proizvodi; 21. cevke iz stekla in kristala in paličice za izdelovanje električnih svetilk in termoionskih cevk; 22. buče za izolacijske posode; 23. cevi za izdelavo injekcijskih fiole; 24. dvojni porcelan za rabo v bolnišnicah; 25. neorganske tvari za industrijsko porabo (blago, ki ni navedeno v tem seznamu, se torej ne sme proizvajati in tudi ne prodajati občinstvu).

Od proizvodnje in prodaje prepovedi se izjemajo stekleni in keramični predmeti, namenjeni za državna oblastva na podlagi rednih nabav. Do 31. decembra 1942/XXI je dovoljeno prodajati občinstvu steklene in keramične predmete, ki niso obseženi v gornjem seznamu in so bili proizvedeni do uveljavljanja te naredbe. Dovoljuje se dovršitev del, ki so se že pričela na dan uveljavljanja te naredbe do roka, ki ga določi na prošnjo prizadetih Pokrajinski korporacijski svet.

Dovoljena sta proizvodnja in prodaja predmetov iz žgane gline preprostih vrst, namenjenih za kmetijstvo in hišno rabo. Proizvajalne tvrdke morajo vložiti pri Pokrajinskem korporacijskem svetu prošnjo za pooblastitev, da nadaljujejo proizvodnjo in prodajo. Prošnji mora biti priložen seznam predmetov, ki so že izdelani in ki naj bi se še izdelovali, pri čemer je za vsak predmet navesti proizvajalno zmogljivost, ime izdelka in njegovo sedanjo ceno. Pokrajinski korporacijski svet objavi seznam lončarskih predmetov, katerih proizvodnja in prodaja je še nadalje dovoljena. Dokler se ta seznam ne objavi, se lončarski predmeti za kmetijstvo in hišno rabo ne smejo izdelovati.

Kritični določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942/XX, št. 8. v denarju do 5000 lir ali za zaporom do 2 mesecev.

Zaplembe blaga ob oskrbovalnih prestopkih

Smatrajoč za potrebno, da se enotno uredi postopek pri zaplambi blaga ob kršitvah predpisov o proizvodnji, oskrbi, potrošnji in cenah kakor tudi o namembni vsoti, dobljenih iz prodaje tega blaga, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji odločbi z dne 8. oktobra in 13. novembra 1941 izdal naslednjo naredbo s predpisi glede zaplembe blaga ob oskrbovalnih prestopkih, ki je bila objavljena v »Službenem listu« od 28. novembra in je na ta dan stopila v veljavo, ko so bile razveljavljene vse druge nje nasprotujoče ali z njo nezdružljive določbe.

Vseh primerih kršitve predpisov o ureditvi proizvodnje, oskrbe, potrošnje in cen se mora vselej odrediti zaplamba zadevnega blaga, tudi če je ne odredijo izrečno posebne določbe za posamezni predmet. Zaplamba lahko odredi občeupravno oblastvo prve stopnje tudi ob kršitvah, ki so takaka kazniva dejanja, da so zanje pristojna sodna oblastva. V primeru opustitve pri teh sme obdolženec zahtevati izkupiček od prodaje. Izkupiček prodaje zaplenjenega blaga se steka v »Bodnostni sklad« proračuna Visokega komisariata.

V smislu prednjih določb se zaplenjeno blago, če gre za živila in podobno blago in spada pod poslovanje Prevoda, odkáže temu zavodu, ki pa mora plačati protivednost v prej navedeni »Bodnostni sklad« po vsakokratni za uvoznika ali proizvajalca določen prodajni ceni, s pridržkom odobritve ravnanjstva računovodstva Visokega komisariata. Vse drugo blago pa se mora prodati po predpisi, veljavnih za prodajo stvari, ki se tičejo kaznivih dejanj (corpora delicti).

Vsote iz denarnih kazni, ki jih izrekajo sodna in upravna oblastva za v uvodu

Kolektivna pogodba med trgovci in nameščenci

Zaradi pravilnega točnega pogodbe nam je Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine poslalo naslednje pojasnilo:

Kolektivna pogodba velja od 1. decembra t. l. Nameščenci, ki prejemale plače za nazaj, dobe plače po novi pogodbi 31. decembra t. l., za tiste pa, ki prejemale plače za naprej, je stopila ugodnost pogodbe v veljavo že 1. decembra t. l.

Povisek plač se računa na osnovne plače, ki so bile v veljavi dne 1. avgusta 1941.

Ce je torej nameščenec prejemal 1. avgusta 1941 700 lir osnovne mesečne plače, mu gre torej 30% povisek, kakor je predviden v kolektivni pogodbi.

V primeru, da je bila plača nameščencu zvišana med 1. avgustom 1941 in 30. novembrom 1942 od minimalne plače 524 lir na 700 lir mesečno, ne gre nameščencu nikak povisek.

Drugi primer: Nameščenec je imel 1. avgusta 1941 osnovne plače 1000 lir, do 30. novembra 1942 je prejel od šefa mesečni povisek 200 lir, da je znašala mesečna plača 1200 lir. Po novi pogodbi tak nameščenec nima pravice do poviska, ker mu je bil ta povisek (10%) že priznan s to pogodbo.

Vsak povisek plače po novi kolektivni pogodbi gre torej vedno od osnovne plače,

omenjene kršitve in za kršitve oskrbovalnih predpisov vožnje, se odvajajo še nadalje za sklad »denarne kazni in globe« Visokega komisariata.

Gospodarske vesti

Ureditve proizvodnje in prodaje celulozne volne. Dne 1. decembra je stopila v veljavo naredba korporacijskega ministra o novi ureditvi proizvodnje in prodaje celulozne volne. Odslej se omejuje razne vrste celulozne volne na 6 tipov, od katerih so posamezni tipi še razdeljeni v razrede. Prva tipa obsega celulozno volno, ki je podobna bombažu in se prodaja po 11.50 do 12.30 lire. Druga tipa obsega celulozno volno, podobno naravni volni, in se prodaja po 12.90 do 14.50 lire. Za odpadke umetne svile je določena cena 8.40 do 11.70 lire in za odpadke celulozne volne 7.65 lire. Nove cene so nekoliko povišane zaradi večjih proizvodnih stroškov. Odslej je brez posebnega dovoljenja prepovedano dati v promet drugačne vrste celulozne volne, kakor so predpisane. Na ovovih moreta biti označeno ime in številka tipa. Za kritje domače potrošnje je določeno razmerje med celulozno volno in umetno svilo 61:39%. Tudi za posamezne tipe celulozne volne je določeno razmerje v produkciji. Korporacijsko ministrstvo je skupaj s finančnim in kmetijskim ministrstvom določilo tudi odkupne cene za svilene kolkone. Določene cene veljajo za kokone srednje kakovosti, ki dajejo pri 10 kg vsaj 1 kg surove svile.

Pridelovanje koruze v Nemčiji. Kakor je znano, uspeva kultura je v južnem delu Evrope, medtem ko v srednjem in severnem delu ne more dozoreti. Ker pa je kultura kot krma za živino izdatnejša kakor sta ječmen in oves, je bila v Nemčiji že pred desetimi leti ustanovljena družba »Malsanbau«, ki s je nadela nalogo, pospeševati pridelovanje koruze in vzgojiti primerne nove vrste koruze, ki se dajo pridelovati tudi v hladnejšem podnebju. Po dolgotrajnih poskusih je družbi uspelo vzgojiti več novih vrst koruze, ki so se dobro obnesle. S koruso posejana površina se je povečala od 4000 ha v letu 1933. na 60.000 ha v letu 1938. Družba je lani lahko že v znatni količini dajala kmetom na razpolago novo vzgojeno semensko koruso, ki nudi znaten pridelek na hektar in navzlic minimalnemu riziku v primeru slabega vremena. Strokovnjaki računajo, da bo zlasti na področju avstrijskega Podunavja in v južnem delu Nemčije mogoče uvesti stalno pridelovanje koruze z razmeroma stabilnim pridelkom, ki bo celo večji kakor v južneevropskih državah. Pridelovanje koruze bodo pospeševali namesto pridelovanja krmilnega ječmena in ovsa, kajti kultura ima pri enaki vsebini beljakovin 81.5% škroba, medtem ko znaša škrobova vrednost pri krmilnem ječmenu 67.9%, pri ovsu pa 59.7%.

Likvidacija novosadske blagovne borze. Iz Budimpešte poročajo, da je Madžarska vlada odredila končni razpust novosadske blagovne in efekte borze in likvidacijo njenega premoženja ter premoženja Pokojniskega fonda nameščencev. Po zasliabi Bačke borza ni več poslovala.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 2. decembra: ob 16.30: Gradbenik Solmes. Red Sreda

Četrtek, 3. decembra: ob 16.: Hamlet. Red A

Petek, 4. decembra: zaprto (generalka)

Sobota, 5. decembra: ob 14.: Princesa in pastirček. Miklavžev nastop. Mladinska predstava. Izven. Cene od 12 lir navzdol

Ob 17.: Ples v Trnovem. Izven

Henrik Ibsen: »Gradbenik Solmes«. Drama v treh dejanjih. Osebe: gradbenik Solmes — Levar, Alina, njegova žena — Marija Vera, dr. Heral — Raztresen, Knut Brovik — J. Kovič, Ragnar Brovik, njegov sin — Verdonik, Kaja Fosljeva, njegova nečakinja — Simčičeva, Hilda Wanglova — Ukmar-Bolitarjeva. Režija: Marija Vera, scena in prevod: ing. arh. B. Stupica.

Miklavžev nastop. K mladinski igri P. Golle, »Princesa in pastirček«, ki se bo vršila v soboto ob 14. uri bo prišel Miklavž s svojim spremstvom angelov in parklov. Obdoroval bo otroke, za katere bodo prispejala darila.

OPERA

Sreda, 2. decembra: ob 16.: Traviata. Izven

Četrtek, 3. decembra: ob 16.: Slepa ml. Red Četrtek

Petek, 4. decembra: ob 15.: Slepa ml. Izven

Sobota, 5. decembra: ob 16.: Thais. Premiera. Red Premierski

Katastrofa ameriške mornarice na Pacifiku

V treh bitkah pri Salomonskih otokih so Japanci potopili 82, pškodovali pa 100 sovražnih ladij ter uničili 850 letal

Tokio, 30. nov. s. Novo uradno poročilo japonskega generalnega glavnega stana da je podrobno o obsegu izgub, ki jih je japonsko brodogradništvo prizadevalo severno-ameriški mornarici v treh bitkah pri Salomonskem otočju. Po novih neovrznih ugotovitvah znašajo celokupne izgube severnoameriškega brodogradništva:

oklopnice: 3 potopljene, 3 poškodovane; nosilke letal: 4 potopljene in 4 poškodovane; križarke: 30 potopljenih in 5 poškodovanih; 3 ladje neugotovljenega tipa poškodovane; rušilec: 18 ali 19 potopljenih in 12 ali 13 poškodovanih; podmornice: 9 potopljenih in 1 poškodovana. Skupno je bilo torej potopljenih 64 ali 65 edinic ter 93 ali 94 poškodovanih.

Razen tega je bilo potopljenih 17 prevoznih ladij, 6 pa poškodovanih. Nad 850 severnoameriških letal je bilo sestreljenih ali uničenih.

Skoda, ki jo je utrpelo japonsko brodogradništvo, je v primeri s temi izgubami neznatna: 1 oklopnica potopljena in 1 poškodovana, 3 nosilke letal poškodovane, 3 križarke potopljene in 4 oškodovane, 6 rušilcev potopljenih in 3 poškodovani, 1 podmornica potopljena in 1 poškodovana.

Ti podatki, ki izhajajo iz povsem zanesljivih ugotovitev, dajejo približno sliko resnosti poraza Zedinjenih držav Severne Amerike.

Berlin, 30. nov. s. Nemška oficijozna agencija doznava, da se uničevanje sovražnega

trgovskega brodogradništva na južnozahodnem odseku Indijskega oceana vedno bolj veča. Na področju pri Mozambiku in na onem med to kolonijo in Madagaskarjem vedno bolj narašča podmorniška nevarnost za anglosaško plovlbo.

Letalski alarm v San Franciscu

Buenos Aires, 30. nov. s. Iz San Franciscu poročajo, da je tam bil prejšnjo noč letalski alarm.

Vedno večja strnjjenost Azijcev

Sanghaj, 29. nov. s. General Ivane Macul, podpredsednik lige za razvoj Azije, je članom lige za neodvisnost Indije in združenja Filipincev v nekem govoru rekel, da Japonska z velikim zanimanjem zasleduje borbo Indijskega naroda za doseg lastne neodvisnosti. Nato je govoril tajnik Indijske lige, ki je rekel, da je problem Indije med najvažnejšimi svetovnimi problemi. Predsednik združenja Filipincev je nato izjavil, da je njegova dežela solidarna z ostalimi azijskimi narodi. Končno je šef afganske zajednice zatrdil, da se bo vsa Azija strnjeno borila za osvoboditev azijskih ras.

Egiptski nacionalisti na čelu arabskega odpora proti Anglosasom

Rim, 30. nov. s. Dr. El Taimbi Nasser, generalni predsednik egiptovske nacionalistične organizacije »Misr« v Evropi, je podal naslednje izjave zastopniku agencije Stefani:

V trenutkih hude nevarnosti za narodno stvar so egiptski politične stranke znale vedno potihniti v ozadje medsebojne spore in se združiti v blok, da branijo interese države. Prav nič se zato ne čudim, da jih vidim tudi danes, kakor že v preteklosti, združene v naporih, da se upro židovskim in anglosaškim naklepom nadaljevanja protektorata nad Egiptom in teptanjem osvobodilne borbe, ki se je začela že pred desetletji in je bila tik na tem, da se uresniči. Ta enotna fronta opozicije, ki šteje v svojih vrstah po svojem čustvu globoke vdanoiti nacionalni stvari znane ljudi, potrjuje, da se egiptski narod v polni meri zaveda zahrbtnega angleškega postopanja, ki ga hujska židovska klika.

Z izgovorom, da branijo interese dežele, izgovorom, ki je bil vedno pretveza za britansko trdnost v odbijanju pravičnih zahtev tlačanskega naroda, se ta spletkarčenja prav v trenutku, ko skušajo Anglosasi iztrgati francosko Severno Afriko in usnujiti vse arabske narode svoji politiki izkoristitvanja in zatiranja. Toda ta igra zvižaje in varanja ne more dolgo trajati, kajti čas pritiska s svojimi vojnimi potrebami in maska je dvignjena. Znamenita »atlantska karta« je ključna pokopana, medtem ko vstaja iz valov pravi obraz Anglije: krvoločni obraz, ki išče novega plena.

Barbarski anglosaški poskus obvladavanja arabskega vzhoda pa mora nujno vzbuditi ogorčenje v dušah Egiptčanov in ponosnih arabskih narodov, ki jim je sveta beseda našega preroka vtila spoštovanje do pravic drugih in ljubezni do samega sebe. Že opažamo, kako se naša velika verska univerza Azhar ki je na čelu vseh muslimanskih ustanov te vrste in ki jo obiskuje več sto dijakov iz Maroka, vzemirja in razburja sprito nesreč, ki so zadele Arabce. Upor vstaja v srcih muslimanov, ki se bodo prav gotovo upirali poskusu zatiranja s strani maskiranih roparjev. Naša domovina, ki je že doživela trenutke tesnobe in ponižanja, čuti dolžnost, da kot prva opozori na veliko nevarnost, ki preti vsemu arabskemu svetu in ki mu grozi s čudenjstvom anglosaških oholosti in nevarnemu vplivu židov, ki jih Američani smatrajo za bolj razvite, od muslimanov. Velika zmotna bi bila, ako bi mislili, da bo bodočnost sama poplačala vse te krivice. Nastopil je bolj ko kdaj prej čas, da viso-

ko dvignemo prapor našega ljubljeneega preroka in da skočimo na noge, pripravljani k tesnemu sodelovanju s fašistično Italijo, narodno-socialistično Nemčijo, Japonsko ter njihovimi zavezniki, trdno odločeni, da z naše zemlje poženemo zasoraznažene Anglosane ter njih židovske in boljševške zavezničke, ki so najostrejši sovražniki muslimanske civilizacije.

Kulturno delo v španskem Maroku

Tetuán, 30. nov. s. Otvoritev tečajev na maroški politehnik, ki je bila pred kratki ustanovljena v Tetuánu, je dala priložnost za slovesno prireditve, ki so se je udeležili tudi kalif, španski visoki komisar, zastopniki izomskih držav, člani vlade, ter predstavniki španskega in arabskega kulturnega življenja. Izmed govorov je vzbudil posebno pozornost govor šefa nacionalistične stranke Abdela Kalika Torreasa o bodočnosti Maroka. Generalni visoki komisar Ormuz pa je v svojem govoru poudaril stalno nadaljevanje uspešnega dela Španije na področju tega njenega protektorata.

Ameriški zamorski vojniki v Egiptu

Ankara, 30. nov. s. Kako javljajo iz Kaira, so tja prispele prve čete ameriške vojske, sestavljene iz zamorcev. Pojava teh črnih »bratitve« egiptske svobode je na ulicah nekaterih mest izzvala hudo najevoľjo prebivalstva.

Visok vo

KULTURNI PREGLED

Nova mladinska knjiga

Po lepem uspehu, ki ga je doživela »Princeska Zvezdana« v okusni izdaji Knjižarne Tiskovne zadruge, dobiva naša mladina za Miklavža in božič v enakem formatu in opremi »Kralja Debeluha in sinka Debelinka«. Zgodbe, ki obsega 120 ilustracij z lepimi, zanimivimi in napetimi besedilom, ni treba čitateljem »Jutra« posebej hvaliti in priporočati. Prevečata pa velika korajža — vsemu navkljub — in zdrav humor, ki bo mladega čitatelja zabaval in bodril.

Kadar se ljudem obrne kolo sreče, pravi izdajatelj v uvodu, so navadno žalostni, jokajo, namesto da bi hitro poskakali rešilno pot, in obupujejo, namesto da bi zaupali. Pa nimajo prav... Samo kdor neha upati, je res izgubljen, za figarke, emerde in malodušne svet namreč ni ustvarjen, nesreča jih tepe kar naprej, in kako jih ne bi tepla, saj niso za drugo rabo. Slikanica »Kralj Debeluh in sinka Debelinka« ima tedaj ob vsej svoji pisani pustolovski zgodbi še neko, dobro skrito in vendar jasno moralo, ki vzpodbuja mladega čitatelja k veri, da po vseh težavah in preizkušnjah vendarle zmaga dobro in da se pogumnemu prej ali pozneje nasmehne sreča. To je tisto, zaradi česar ima ta slikanica poleg zabavnega tudi etični pomen za našo mladino.

Pisce uvoda dobro pristavlja še tole: »In kadar bo zgodba prečitana in vse podobice v nji lepo poslikane (a nikar, za Boga, ne barvajete nosov z rdečo, neba z zeleno, trave z rožnato in vode z vijoličasto barvo, zakaj potem bi kdo utegnil misliti, da ste veliki umetniki, in ni prav, če se človek dela nekaj, kar ni!) — tedaj zaprite knjigo, krepko, krepko stisnite pesti, pomislite na usodo kralja Debeluha in sinka Debelinka in glasno recite trikrat zaporedoma:

»Nikoli, nikoli ne bom obupal! Nikoli ne, pa naj pride kar hoče!«

Da, taka je morala te knjige, ki jo prinaša Miklavžev knjižni trg slovenski mladini.

In z druge strani je treba tudi ob tej knjigi spomniti starše in mladino, da se lahko te podobice poslikajo z barvami in da ima tako delo za naše dečke in deklice korist, ker razvija v njih oblikovalni smisel in čut za barve. Tako prinaša knjiga dvojno korist. In če je tako, tedaj ni treba na dolgo in široko opisovati ljubko opremljeno knjižico, ki bo zahtevala razveselila svoj čitateljski krog in rešila sv. Miklavža skrb, katere knjige naj izbere za svoje darove, da bodo res koristile 7-10letnim čitateljem; »Kralja Debeluha in sinka Debelinka« bo vsakako izbral za svoj čudovit koš!

ZAPISKI

Popravi! V večeršnjem članku »Golarjeva nova burka« je tiskarski škrt zagrebel več napak, med katerimi je najbolj debela tale: V prvem odstavku čitaj se nasmešljivi ob spominu na nekdanje (ne vsakdanje) veselice v vrhovih trnovskih gostlin.

Črcojevi eseji iz zgodovine estetike. Bariška založba Laterza je izdala nov zvezek zbranih spisov Benedetta Croceja »Storia dell'Estetica per sagge. Ze v svojem znamenitemu spisu »Estetica«, čigar nova izdaja je izšla lanske leto, je Croce v drugem delu podrobneje obdelal zgodovino estetskih teorij. K tem vprašanjem se je plodoviti filozof, kritik in zgodovinar vračal vedno znova in sedanja knjiga prinaša več število esejev, ki obravnavajo med drugim estete 18. stoletja, teorijo estetske sodbe, Schleiermacherjevo estetiko, dalje estetiko »življenja«, Vischerjevo promatranje narave, teorijo umetnosti kot čistega doživljanja, Deweyjevo estetiko, problem narodnosti v sodobni umetnosti i. t. d.

Radio Ljubljana

TOREK, 1. DECEMBRA 1942-XXI

12.30: Poročila v slovenščini 12.45: Opera na glasbo. 13.00: Napoved časa, poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.20: Plošč. 13.35: Operno glasbo izvaja orkester, vodi dirigent Morelli sodeluje sopranistka Marija Bertozzini. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijaneč. Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.00: Poročila v italijanski. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Koncert flautista Arriga Tassinarija. 17.40: Koncert sopranistke Marije Urban. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaske pesmi. 20.45: Tipična glasba. 21.00: Koncert sopranistke Pavle Lovševote. 21.30: Pisana glasba. 22.00: A. Nicotera: Pogovor

P. G. Wodehouse:

PODJETNI SAM

Humorističen roman

Zaprta je vrata, in stopila v salon. Misel, da živi in vzhoda do zahoda prepoln reči, tihočih se neznanega Sama Shatterja, ji je bila dokončno pokvarila današnji dan.

Vzela je papir, pero in črnilnik ter v naglici napisala nekaj vrstic.

»Klara,« je odločno zaklicala.

»Halo!« je odgovoril Klarin glas.

»Na mizi sem ti pustila pismo. Bodi tako dobra in ga nesi k sosedu.«

»Že tečem!...« je zavpila ustrezljiva gospodična Lippett.

XV

Obiski v vili »Mon Repos«

Sam je bil že napravljen za pot v uredništvo, a v tem je dobil obisk. Ko je odprl vrata, da bi stopil iz hiše, je zagledal pred seboj gospo, ki ga je brez mnogih ovinkov vprašala:

»Ste vi gospod Shotta?«

»Da, jaz,« je Sam odgovoril, nemalo zavzet nad vnanostjo gospe Molloyeve. Prav nič se ni nadejal, da bi ga po tako kratkem bivanju v tej hiši že kdo obiskal. Sicer je pa mislil, da gre za predmetno navado, ki terja, da sosedje pozdravijo novega krajanja.

Kronika

• Smrt na fronti. Na vzhodni fronti je padel narednik Helmuth Völkel, četovodja v planinskem polku. Šele nedavno je bil odkovan z viteškim križcem reda železnega križa, ker se je izkazal pri borbah na Kavkaškem pogorju. Smrtno nevarno ranjen je bil, ko se je na čelu svojega oddelka boril za važno postojanko. Kmalu nato je izdihnil. — Nadalje je padel na vzhodni fronti dr. Erich Tanzer, vodja deželne sodišča v Linzu.

• Novo predsedstvo Hlinkove stranke. Državni predsednik dr. Tiso je imenoval ministra za gospodarstvo dr. Medričega za prvega poslevočnega predsednika, prometnega ministra Stana pa za drugega poslevočnega predsednika stranke.

• 115 čestitkarjev na biserni poroki. V Aurichu v hanoverski pokrajini v Nemčiji sta dva častiljiva zakonca praznovala teden dni biserno poroko. K redki slovesnosti se je poleg drugih sorodnikov zbralo 71 vnučkov in 34 pravnukov. Vsega skupaj je bilo 115 potomcev. Zakoncema se je rolilo 10 otrok, ki so vsi ostali živi.

• Francoski delavci v Nemčiji. Število francoskih strokovnih delavcev, ki so prostovoljno odšli na delo v Nemčijo, se bliža prvemu stotisoču. Skupno število francoskih delovnih moči v Nemčiji pa je že daleč preseglo 200.000.

• Potresni sunki se javljajo zalne čase zdaj v tej, zdaj v oni pokrajini na različnih celinah. Šele nedavno smo poročali o potresu v Turčiji, ki je povzročil prav občutno škodo. 26. t. m. je potresna opazovalnica v Jeni zabeležila ob 15 uri 39 minut in 15 sekund zelo močan potres v daljavi 8.500 km. Sodiijo, da je bilo žarišče potresa na robu vzhodne Azije, na Kamčatki ali Kuriljih. Potres je trajal celo uro.

— Nadalje poročajo iz Mehike, da je potres napravil mnogo škode zlasti v metropoli, pa tudi po drugih mestih so se porušile številne hiše. Prebivalstvo je bilo še posebno zato prestrašeno, ker so zatuliše sirene in so domnevali, da je nastal silovit letalski napad. V paniki je bilo pogazenih več žrtev, zlasti še otrok, starčkov in žena.

• Novi učni tečaji za posamezne predmete: knjigovodstvo, korespondenca, stenografija, strojepljenje, italijanska, nemščina itd. se prične 5. decembra. Nizji in višji oddelki z ozirom na predizobrazbo. Vpisne se lahko vsakdo, za dijake inje posebni oddelki. Učnina zmerja. Prijave se sprejemajo dnevno v pisarni ravnateljstva. Izbira predmeta po želji. Dnevi in učne ure dogovorno z obiskovalci dopolne, popoldne ali zvečer. Novi prospekti na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15.

• Jezikovni tečaji — Italijanski, nemški, francoski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 — prične v začetku decembra. Pouk dopolne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnevno do 19. ure.

IZ LJUBLJANE

u— Smrt našega slovečnega znanstvenika. Šele pred nekaj tedni smo v »Jutru« z nekaterimi članki orisali visoko vredno znanstveno delo 90letnega šolskega svetnika g. Alfonza Paulina. Danes pa leži pred nami njegova smrtnika. Blagi mož, ki se je do sive starosti ohranil duševno nenavadno čil, je omahnil v večnost. Bil je profesor in ravnatelj vseučiliškega botaničnega vrta, častni član Prirodopisnega in Muzejskega društva, dopisni član Akademije znanosti in umetnosti ter mesčan ljubljanski. Telesni ostanki blagega pokojnika bodo jutri, v četrtek, porinili iz kapele sv. Nikolaja na žalah k večnemu počitku k Sv. Križu. Pokojnikovo delo pa se je že davno ustvarilo v zgodovino našega kulturnega ustvarjanja. V tje je ime Alfonza Paulina trajno zapisano na prav častnem mestu. Žalujoci sestrji ge. Hedvik Martinjakovi in ostalemu sorodstvu naše odkritosrečno sožalje.

u— Smrt uglednega gostilničarja. V kratkem času je košena roka že drugič posegla v družino uglednega in priljubljenega ljubljanskega uglednega Ignacija Banka. Tokrat je bil njena žrtev g. Banko sam. Novica, ki se je v torek dopoldne hitro razširila po mestu, je vsakogar globoko pretresla. Saj so še pred nekaj dnevi videli pred seboj krepkega moža, ki ni prav nič in z ničemer dal slutiti, da se bo tako naglo poslovil od življenja. Usoda pa ukrepa po svoje. Kakor vsakdo, se ji je moral ukloniti tudi naš Nace in oditi z njo v večnost. Dvojemu je bilo posvečeno pokojnikovo življenje: skrb za svojo družino, vodstvu

s Slovenci. 22.10: Domovina v vojni. Himne in pesmi izvajata orkester in zbor vodil dirigent Petralia. 22.45: Poročila v italijanski.

svojega obrata in stanovanjski organizaciji. Vzgoja in izobrazba njegovih otrok mu je bila najljubša skrb. Vse je izlojal in jih usposobil za samostojno življenje. Pa tudi na goste v svoji restavraciji je neprestano mislil. Od jutra do večera jim je stregel in jih zabaval s svojim prijetnim kramljanjem. Mnogi izmed njih ga bodo težko pogrešali. Kadar pa si je g. Banko utrgal nekaj časa, ga je posvetil najrajši delu za napredek gostilničarske stanovske organizacije, v kateri je bil dolga leta delaven odbornik. Nepričakovana in prezgodnja smrt Ignacija Banka je pretresla vse njegove prijatelje in znance, še bolj pa stromake, ki je imel zanje veliko odprto roko. Družina je izgubila svojega najboljšega soprog in očeta. V žalovanju naj jo tolaži zavest, da se je skrbni rednik preselil v lepše življenje. Neštetim izrazom sožalja se pridružujemo tudi mi z željo, da boji pokojniku sladek večni sen. K večnemu počitku bodo blagega pokojnika spremili v sredo ob pol 16. iz kapele sv. Petra na pokopališče k Sv. Križu.

u— Vreme. Ko pregledujemo v začetku decembra vremensko bilanco novembra, vidimo, da je bil letošnji november prav suh in hladen. Živo srebro je palo v novembrskih jutrih enajstkrat pod ničlo. Najnižjo temperaturo smo zabeležili 27. novembra zjutraj, ko je bilo -7,2° C. Od 22. novembra dalje je bilo živo srebro vsako jutro pod ničlo in se je čez dan povzpelo le za nekaj stopinj nad njo. Še nas je v novembru tu in tam ogrevalo prijazno sonce, zvrstili so se nekateri kresni dnevi, toda zadnji čas je prevladala meglena jesenska sivina. Tudi 1. december, ki je meteorološki začetek zime, je nalajeval tradicijo zadnjih novembrskih dni. Živo srebro je bilo zjutraj pod ničlo, nad mestom je ležala megla, po strehah pa se je srebrnkasto belila slana.

u— Na III. letošnjem simfoničnem koncertu je izmed domačih skladateljev prvi na sporedu Anton Lajovic, ki je v resnici tudi prvi naš simfonični skladatelj. Po daljšem presledku bo izvajal njegov Andante za veliki orkester, ki je doživel svojo prvo izvedbo na koncertu Glasbene Matice ljubljanske 12. marca 1904. leta v veliki dvorani Narodnega doma. Andante je simfonična skladba mogočnega, globokega čuta in krasne invencije. Njena notranja zgradba je duhovita, instrumentalna, sijajna in delo sestoji v svoji notranji zgradbi iz treh stavkov: iz glavnega 1. stavka, iz srednjega stavka in iz repetitije glavnega stavka, ki se proti koncu močno stopnjuje. Poleg Lajovice so na sporedu še Rossini, Grieg in Dvořak. Koncert bo v ponedeljek, dne 7. decembra ob 18. uri v veliki unilonski dvorani. Izvajal ga bo simfonični orkester pod vodstvom D. M. Sijaneč. Na tem koncertu bo sodeloval pianist prof. Anton Trost ter igral Griegov Koncert za klavir in orkester. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

u— Drž. tehniška srednja šola. Pouk za II. in III. letnike arh. gradbenega, strojnega in elektrotehniškega oddelka prične v četrtek, dne 3. decembra t. l. ob 8. uri.

u— Drž. moška obrtna šola in Pokrajinska šola za glasbilo. Na Drž. tehniški srednji šoli. Pouk za vse oddelke (kiparski-izrebarski, keramiški in graverski) in vse letnike imenovanih dveh šol prične v ponedeljek, dne 7. decembra t. l. ob 8. uri. Učenci Drž. moške obrtne šole naj se navedenega dne zbero v učilnici št. 10-I. nadstropje in učenci Pokrajinske šole za glasbilo v delavnici za glasbilo (prizemlje, soba št. 21 desno).

u— Pravoslavna cerkvena občina javlja: Pravoslavni dijaki vseh šol imajo post v torek, sredo in četrtek dne 1., 2. in 3. decembra. — V petek na praznik Vavedenja, dne 4. decembra imajo vsi dijaki v pravoslavni hramu ob 9. uri dopolne spoved in obhajilo.

u— Dramatsko-igralski tečaj. Ze sedaj, še bolj pa v bodočnosti boste imeli koristi, če se prijavite v igralsko-dramatsko šolo, ki se začne 10. decembra. Dnevno praktični in teoretični pouk. Vodijo priznani strokovnjaki. Prijavljanje dnevno od 8. do 12. in od 14. do 16., Mestni trg 17-I.

u— Konjsko meso naproday od 8. do 12. v torek, sredo in četrtek. Marinšek, Prečna 6.

u— Italijansko, nemščino, angleščino in francosčino poučujemo po najmodernejši metodi. Začetni, nadaljevalni in dopolnilni tečaji; dopolne, popoldne, zvečer. Novi tečaji prične 7. decembra. Prijavljanje dnevno od 8. do 12. in od 14. do 16., Korpeticorij, Mestni trg 17-I.

u— Starši, izkoristite priliko in vpišite svoje snove in čerke v korepetitorij. Dnevno poučujemo vse predmete srednjih, strokovnih, ljudskih in trgovskih šol (razlaga, popravljanje nalog, izpraševanje). Važno za one, ki žele privatno napraviti

V nekem italijanskem letalskem oporišču: bombe srednjega kalibra

razredni izpit in one, ki ne obiskujejo redno šole. Vodimo stalno kontrolo na šolah. Vpisovanje dnevno od 8. do 12. in od 14. do 16. ure. Korpeticorij, Mestni trg 17-I.

u— Opozorjamo občinstvo, da razstava Kalin-Kregar-Omsera-Putirih traja le še do 3. decembra. Zadnji dan razstave v četrtek 3. t. m. bo imel ob 1/2 15. uri vodstvo po razstavi g. ak. sl. Stane Kregar. Kdor si še ni ogledal razstave, naj pohiti z ogledom, ker ne bo podaljšana. Lepo priliko za nakup daril k Miklavžu nam nudi razstava. Morda si bo ta ali oni izbral kako umetnino, ki ima trajno vrednost.

u— Za Miklavža obiščite knjižarno Tiskovne zadruge. Tam najdete najprimernejša darila za male in odrasle. Bogata zaloga mladinskih knjig in slikanic. Ljubljana, Šelenburgova ul. 3.

USNJENA LISTNICA

z notesem

najprikladnejše darilo za vsakogar.

T I Č A R,

Šelenburgova ul. 1 — Sv. Petra c. 26

u— Za figarke, emerde in malodušne svetni ni ustvarjen, nesreča jih tepe kar naprej, in kako jih ne bi tepla, saj niso za drugo rabo. Tega nauka se moramo naučiti že v rani mladosti. Zato naj naši mali čitajo zgodbo o kralju Debeluhu in sinku Debelinku, ki je pravkar izšla v lični slikanici: Kralj Debeluh in sinka Debelinka. Dobi se v knjižarni Tiskovne zadruge, Ljubljana, Šelenburgova ul. 3.

u— Učite se strojepljenja! Novi eno-, dvo-, in trimesečni tečaji prične 5. decembra. Najuspešnejša desetprstna učna metoda. Vaje po diktatu, vaje v spisovanju pism, uradnih vlog, prošelj, računov, tiskovin itd. Specialna strojepljsna šola: največja moderna strojepljsnica, stroji raznovrstnih sistemov. Vpisne se lahko vsakdo, za dijake inje poseben oddelke. Novi tečaji tudi za knjigovodstvo, stenografijo, italijansko, nemščino itd. Izbira predmetov po želji. Učnina zmerja. Vpisovanje dnevno. Prospekti s slikami na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15.

u— Nesreče. Po glavi se je potolkel pri padcu 18 letni književni Herman Zupan iz Ljubljane. Na siamoreznici si je porazil prste na desnici 32 letni delavec Franc Lampč iz Gornje Hrušice. Prste leveice si je poškodoval 65 letna upokojena učiteljica Ernestina Jamškova. Desno nogo si je zlomila pri padcu 64 letna žena zasebnega uradnika Jozefa Creponova iz Ljubljane. Na cesti je padel in se poškodoval po rokah in glavi 60 letni laborant Lovro Marinček iz Ljubljane. Ponesrečenec so nudili zdravniško pomoč na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

Dober Miklavžev nasvet!

Za Miklavža so najprimernejša praktična darila trajne vrednosti kakor: pisalni stroj, gramofon, dobra nalivna peresa, žepni notesi in mape.

Najlepšo izbiro pisalnih strojev, gramofonov ter plošč, nalivnih peres Parker, Montblanc, Aurora, Zemax, Everest itd. ter notes in mape v starinski kožni imitaciji — vam nudi po najnižji reklamni ceni t. t. EVEREST.

Pred nakupom si oglejte razstavljene predmete v izložbah tt. Everest, Prešernova 44.

očem ljubezniv deček, ki je, oblečen kakor »mali lord Fauntleroy«, veselo poskakoval okrog divana.

Toda nedeljo je bil v dvorani Hrvatskega državnega gledališča v Zagrebu koncert nemške vojaške godbe kot druga predvred zimske pomoči nemških oboroženih sil.

Razširjenje telefonske mreže. V kratkem bodo pustili v promet avtomatske telefonske podcentralne v Vrabču, Podsedu in Remetineh. Podcentrala v Vrabču bo imela 100 števk, ostali dve pa po 50. Prijavi pa se vedno več naročnikov, tako da bodo morali v kratkem povečati število zvez na dvakratno mero.

»Pogled, ki ga je bil vrgel Sam skozi okno na znamenitega »pačka«, je bil tako rekoč le površen, in šele ko je odprl hišna vrata, si ga je lahko natančneje ogledal. Nemalo se je zavzel. Človek je vselej presenečen, ako najde tam, kjer se je bil pripravil na popolnega neznanca, znan obraz. Pred njim je stal mož, ki ga je bil videl v tistem baru na Fleet Streetu na dan svojega srečanja s Hashem.

»Gospod Shotta?« je vprašal novi dolelec.

»Osebn,« je mladenič odvrnil.

Sam je takoj opazil, da se je bil čudni mož v tem kratkem času nad potrebo postaral. Vsekakor si je bil gospod Molloy danes pozabil zakriti sivino, ki mu je krasila sence. Vkljub tej priletnosti pa je še vedno ohranjal svoje počeno, dobrodušno lice.

»Moje ime je Gunn, gospod Shotta,« se je novi dolelec predstavil. »Tomaž G. Gunn.«

»Saj tudi nisem,« je mladi človek vljudno priznal.

»In to stoođstotna,« je podčrtala gospa Molloy. Sam je prikimal.

»Saj tudi nisem,« je mladi človek vljudno priznal.

»In to stoođstotna,« je podčrtala gospa Molloy. Sam je prikimal.

»Saj tudi nisem,« je mladi človek vljudno priznal.

»In to stoođstotna,« je podčrtala gospa Molloy. Sam je prikimal.

»Saj tudi nisem,« je mladi človek vljudno priznal.

»In to stoođstotna,« je podčrtala gospa Molloy. Sam je prikimal.

Čebula — dobro hranilo in zdravilo

Vsebuje mnogo vitamina C — Ko se je boste navadili, vam bo vonj po nji prijeten

Ljubljana, 23. novembra
Čebula ne spada med tista številna živila, ki jih radi proglašamo kot zdravilna že iz narave; kdor se je navadil uživati čebulo redno, se je tudi prepričal o njeni zdravilni moči. Ne moremo se sicer sklicevati na ljudsko vero ter izkušnje preprostih ljudi, da je čebula zdravilna. Marsikdo mirzi čebulo, najbrž že zaradi tega, ker sili v oči in peče v grlu, nekateri pa tudi vihajo nosove nad njo, češ, da je ni mogoče uvrstiti med dišave. Skoraj nihče ne uživa čebule same. Kuharice jo uporabljajo v glavnem le kot nekakšno začimbo, kot dolesek k zabeli. Zlasti meščani niso posebni ljubitelji čebule, ali niso bili prejšnje čase, ker se jim je zdelo, da za njihove plemenite nosove diši preveč neblago. Skoraj bolj so cenili česen, ki pa mnogo bolj prekaša čebulo po ostrim vonju. Česen zelo radi mešajo med salato, češ, jed sicer nima pravega okusa.

Izvrstno hranilo

Ne posmehujte se, če niste še nikdar uživali same čebule! Morja ne veste, da je bila čebula včasih eno glavnih živil Prekmurcev, Medjimurcev in Zagorcev. Čebulo so prigrizovali h kruhu kakor jabolka. Kruh in čebula, pa je bilo kosilo — dan za dnem. Ti ljudi so pri vsem tem opravičali najtežja dela. Bili so zaposleni kot težaki na stavbah, pri cestnih in raznih zemeljskih delih, a so ostali zdravi ter so tudi uspešno zmagovali delo. Ali bi ostali tako čvrsti, če bi namesto čebule jedli kaj drugega? Niti samo meso in kruh bi najbrž ne ustrezala tako, se manj pa druga, rastlinska hrana. Zato smemo reči, da je čebula izvrstno hranilo. Kdor jo je že užival samo, odnoso se k kruhom, ve, da se je ne naveličaš in da ostaneš zdrav. Po čebuli imaš dober tek, ker pospešuje prebavo.

Zdravilo?

Vprašali se boste, kakšne bolezni je mogoče zdraviti s čebulo. Ne bojte se, čebule ne priporočajo kot zdravila tisti čudodelni »zdravniki«, ki znajo z enim samim želiščem prignati jetiko in revmatizem, božjast in pljučnico! Na srečo se niso zvedeli, kako zdravilna je čebula, da je ne morejo zlorabljati. Najbrž bi potrdili tudi nekateri zdravniki, da je čebula res zdravilna, čeprav ji ne pripisujejo kakšne posebne zdravilne moči. Posamezni bolniki so spoznali, da je čebula zdravilna pri lažjih črevesnih obolenjih in nekateri celo trdijo, da so z njo pregnali trdovraten črevesni katar. Zopet drugi vedo, da čebula čisti grlo ter prežene kašelj. Številni so se prepričali, da nahod in tudi angino najlažje in najzanesljiveje prežene s čebulo. Čim začutiš, da te začne ščegetati v grlu — kar je navadno prvi znak prehlajenja — poješ toliko surove, malo posoljene čebule, da te posteno požge po grlu. Najbolje je, če uživaš samo čebulo, ne med salato in ne polito s kisom, ker se zdi, da ji kis odvzame nekoliko moči. Pražena čebula je pa nekaj povsem drugega, kakor da bi užival drugo živilo ter se ne more več primerjati ne po okusu, ne zdravilni moči s surovo čebulo. Nekateri so se prepričali, da je čebula boljše zdravilo proti nahodu ter prehlajenju sploh kakor razna druga umetna sredstva, n. pr. iz joda in tekočine za inhaliranje. Zdi se, kakor da surova čebula razkusi usta in grlo. Še dolgo potem, ko si jo užil, te blaži v grlu, kjer te je prej neprijetno skelelo. Glava ostane čista in nos se ne zamaši. Če uživaš čebulo zvečer, se počutiš drugo jutro mnogo bolje. Jasneje glavo imaš in živahnejši si. Prebava je urejena in imaš dober tek.

Čebula in vitamini

Morda se v čebuli skrivajo še kakšni vitamini, ki jih ne poznamo. Toda dovolj je že, da so v čebuli znani vitamini. Če vemo, da čebula vsebuje mnogo vitamina C, bomo bolj zaupali v njeno zdravilno moč. Sicer ta vitamin vsebuje mnoga rastlinska živila in se zdi, da ga zaradi tega organizem ne pogreša tako zelo. Že v zadnjem članku smo pa povedali, da se v mnogih živilih precej vitamina C uniči, zlasti med kuhanjem. Vitamin izgine tudi v pridelkih, ki jih ne porabimo dovolj zgodaj, čim smo jih pospravili s polja ali z vrta. Izkazalo se je, da je vitamin C navezan na življenjski proces v rastlini; ko se življenje v rastlini, odnosno delu rastline, ustavi, gine tudi vitamin in končno povsem razpade. Ko čebulo pražimo med mastjo, uničimo večino vitamina C. Pražena čebula je skoraj brez pomena. Čebula je gonolj, to se pravi še vedno živa rastlina; življenjski proces v gonolju ni ustavljen, kar sprevržimo že iz tega, da čebula začne na toplem in vlažnem kraju kmalu klijati. To pomeni, da osta-

ne v čebuli ohranjenega tudi pozimi mnogo vitamina C. Prav zaradi tega ima čebula velik pomen v prehrani ljudi pozimi. Menda nam ne nudi nobeno drugo živilo, razen citron, toliko vitamina C kakor čebula. Zato bi jo pa naj uživali surovo. Poskusite, ko se vas bo loteval nahod! Že mnogi so se prepričali, da je čebula res izvrstno zdravilo proti prehlajenju in posledje jo uživajo navdušeno, čeprav jim je včasih smrdela. Ko že govorimo o »neprijetnem« vonju čebule, naj povemo, da čebula prijetno diši tistim, ki jo redno uživajo. Ščasom niti več ne pomislijo, da bi morda kdo zavohal njihovo sapo. Kdor se pa že boji, da bi bil preveč parfimiran s čebulo, naj prigrizne, ko se bo sladkal s to nenavadno poslastico, malo zelenega peteršilja. Peteršilj prevzame vonj po čebuli. Dobri poznavalci zdravilnosti čebule pa tega ne delajo, ker se bojijo, da bi peteršilj nevtraliziral zdravilne učinke čebule.

Katera živila nam še dajejo vitamin C

Poleti in jeseni uživamo mnogo živil, ki so bogata na vitamin C, težje je pozimi, ko je sveže zelenjave malo in prihaja na mizo konzervirana povrtnina. Če vsebujejo mnogo vitamina C, paradižniki, s tem ni rečeno, da je vitamin tudi v paradižnem soku in mezt. Pozimi tudi nimamo sladke paprike, ki vsebuje mnogo vitamina C. Zato bi morali uživati tem več citróninega soka in čebule. Povedali smo že zadnjic, da je precej vitamina C tudi v šipku, ki ga pri nas premalo cenimo. Ni znano tudi, da mnogo vitamina C vsebuje hojovo igličevje. Iz njega pripravljamo lahko dober čaj. V jabolkih in hruškah ni mnogo vitamina C. Spomladaj, ko organizem še posebno zahteva vitamine, nam precej vitamina C nudijo jagode, a v črešnjah ga je malo. Se manj — če ga je sploh kaj — ga je v mesu, sadnih sokovih, marelicah in slivah. Razlikovati je treba med kuhanimi in nekuhanimi živilii glede na količino vitamina C. Če naglašamo, da posamezna živila vsebujejo mnogo vitamina, se moramo vprašati ali jih uživamo surova ali kuhana ter koliko izgube na vitaminski vrednosti med kuhanjem. Med kuhanimi živilii je po količini vitamina C na prvem mestu krompir, toda kuhati ga moramo neolupljenega. Zelo malo — včasih ne niti malo — vsebuje vitamina C kuhana zelenjava. — Mlade matere bi ne smele nikdar pozabiti, da je za otroke najboljše, če uživa materino mleko. Kravje mleko zaostaja po hranilni in vitaminski vrednosti. Tako je ugotovljeno, da

vsebuje žensko mleko 5 do šestkrat več vitamina C kakor kravje. Upoštevati je pa treba tudi, da se količina vitamina C v kravjem mleku pozimi tudi precej zniža. Vitamin C je, kakor rečeno, občutljiv za vročino, se ga tudi precej uniči v mleku med kuhanjem. Dognali so pa tudi, da se uniči v mleku več vitamina med kuhanjem, če ga kuhamo v bakrenih posodah. Kovina zelo vpliva na vitamine. Najmanj vitamina C se uniči, če mleko kuhamo v aluminijasti posodi. V bakreni posodi se uniči 80—100% vitamina, v aluminijasti pa 20 do 40%. To je zelo pomembna ugotovitev in naj bi jo gospodinjke upoštevale tudi, ko kupujejo posodo! Vedeni bi pa naj tudi, da se uniči v mleku tem več vitamina, čim dalje mleko vre. Vitamin C je tudi občutljiv za zrak, kar bi naj gospodinjke prav tako upoštevale. Ko je mleko kuhano, bi ga morali postaviti takoj na hladno. Da bi se izgubilo čim manj vitamina na zraku, bi kazalo mleko čim prej porabiti. Mreža, ki prepreže mleku na površju, ščiti vitamin C, da ne more do njega tako lahko prodreti zrak, zato bi je naj ne posnemali. Vsaj o vitaminu C bi morali biti dobro poučeni tudi preprosti ljudje, zato pišemo tako obširno o njem. Znanje o tem vitaminu nam je potrebno zlasti, da se bomo znali varovati pozimi škodljivih posledic pomanjkanja vitamina. Najpomembnejše je, da vemo, katera živila, ki jih uživamo pozimi, vsebujejo vitamin C in kako je treba ravnati z njimi.

Misli

Tudi bogataš se naposled uleže na večno ležišče, toda prav v njegovem ležišču najdemo njegovi dediči zlat rudnik.

Na svetu so tudi zli ljudje, ki bolj uživajo od nesreče svojih bližnjih, kakor pa od lastne sreče.

Dekleta nihče od domačih ne razume. Zenske znižajo glas, če kaj zahtevajo, in ga dvignejo, ako nič ne dobe.

Sodobne kopalne obleke so podobne tujskim vodičem, ki puste vse videti.

Resnične prijateljke spoznaš v stisli, zato je zveneči drobiž najboljši prijatelj. Dostojna dekleta so nevarno orožje; če se jih dotakneš, že streljajo.

V aritmetiki ljubezni se zgodi velika nesreča, če gre ena polovica s tretjim. Kar se morale tiče, je človek podoben lovcu, ki zamlži, da bi bolje zadel cilj.

Zelodec je nekakšen kompas, ki zmeraj sili proti »magnetičnemu tečaju«.

Del prodigio della Lampada Osram

Un filo già spiralizzato viene ancora riavvolto su se stesso a spirale. Da questo processo di lavoro, che non può essere seguito ad occhio nudo, risultano distribuite, su di una lunghezza di cm. 2 1/2, circa 3600 spire che sono di nuovo avvolte in più di 100 altre spire, senza che esse abbiano a toccarsi fra di loro. La superficie del filo che disperde calore diventa così la più piccola possibile e l'efficienza luminosa, la più alta che si possa raggiungere.

Perciò si ottiene con le LAMPAD E OSRAM-D molta luce e poco consumo.

Žica že enkrat oblikovana v obliki vijaknice se navije še enkrat v obliki spirale. S tem postopkom pri izdelovanju, ki ga ne moremo videti s prostim očesom, dosežemo na razdaljo 2 1/2 cm. okoli 3600 zavojev, ki so potem na novo naviti v obliki drugih starih zavojev, ne da bi se med seboj dotikali.

Površina žice, ki izžareva toploto postane tako kar najmanjša in svetlobni efekti največji, kar jih je mogoče doseči. Zato dosežemo z

OSRAM-D ŽARNICO
mnogo svetlobe in majhno porabo

G 3

Tužnim in potrtnim srcem naznanjamo, da je preminula dne 23. oktobra, previdena s sv. zakramenti naša blaga mama, tašča, nonica, gospa

AVGUSTA OREL
nadučiteljeva vdova

v visoki starosti 90 let.

Pogreb predrage pokojnice se je vršil v Prevacini v nedeljo 25. oktobra ob 4. uri popoldne na domače pokopališče ob ogromni udeležbi.

V torek dne 27. oktobra se je v domači farni cerkvi pela maša zadušnica. Priporočamo drago pokojnico v blag spomin.

Prevacina, meseca novembra 1942.

RIHARD
nadučitelj-skladatelj

Sinovi:
Dr. VLADIMIR
odvetnik

STANKO
bančni uradnik

Sinova:
ALMA, roj. Dugulin
Vnuka:
MARJAN, DIMITRIJ

Sinova:
ZOFKA, roj. Pahor
Vnuk:
MIRON

Umril je v 90. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, moj dobri nepozabni brat, stric in bratranec, gospod

Alfonz Paulin

šolski svetnik, profesor in ravnatelj univ. botaničnega vrta, častni član prirodoslovnega in muzejskega društva, dopisni član akademije znanosti in umetnosti, meščan ljubljanski

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 3. decembra 1942 ob 3. uri popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 1. decembra 1942.

Žalujoča sestra HEDVIKA MARTINAK,
vdova sod. svetnika — in sorodstvo

Banko Ignacij

gostilničar in posestnik

Blagopokojni leži do pogreba na svojem domu, Šmartinska cesta št. 3.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 2. decembra 1942 ob 1/4. uri popoldne z žal — kapele sv. Petra — na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 30. novembra 1942.

Globoko žalujejo:

HELENA, soproga — ing. **IGNACIJ**, dipl. jur. **JANEZ**, **MARJAN**, sinovi — **MINKA**, **VIKA**, por. **KLEMENC**, **MILENA**, hčerke — vnuka, vnukinje — in ostalo sorodstvo

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani

naznanja žalostno vest, da je danes umrl dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda, gospod

Alfonz Paulin

profesor in direktor univ. botaničnega vrta v pokoju

Zasluznemu članu, vestnemu, neumornemu in odličnemu znanstveniku bo Akademija ohranila časten in hvaležen spomin.

V LJUBLJANI, dne 1. decembra 1942.

Globoko užaloščena javljam vsem prijateljem in znancem, da je dne 11. novembra v Pragi preminul moj plemeniti soproj

dr. Otakar K. Beneš
generalni konzul bivše Čehoslovaške Republike v p.

Podlegel je posledicam težke operacije. Vse njegovo vzgledno, delavno življenje je bilo posvečeno službi domovine in ljubezni do bližnjega.

Prosim tihega sožalja.

PRAHA, LJUBLJANA, v novembru 1942.

Žalujoča žena MIRA in ostalo sorodstvo